

1933

HERE

Feiz ha Breiz

Kelaouenn vizek gant skeudennou
Renet gant Y.-V. PERROT

Koumanachou diouz ar bloaz - Breiz. 1er lur Embannou diouz ar bloaz : 1/4 pajenn 150 lur
Frans ha broiou stag outi 15 lur 1/2 bajenn 275 lur
Evid ar re a zo a diavéz bro 20 lur 1 bajenn 500 lur

Pa gemerer da nebeuta pemp Feiz ha Breiz diouz ar bloaz, pep niverenn a deu da 10 lur hepken

Evid ar c'houmanachou koulz hag evit an embannou skriva da :
M. Fr. GEORGELIN, administrateur, 4, rue du Château - BREST
C./C. Rennes 44-40

Kemennadurez d'hor c'houmananterien. - War golo an daouzekvet Feiz ha Breiz a en em gavo gant hor c'houmananterien, o fedimp, hiviziken, da baea, o unan, raktal, d'an A. Georgelin, 4, Rue du Château, Brest, C. C. 44.40 Rennes, ha neuze n'o devezo nemed dek gwenneg vizou evit degas d'eomp o arc'hant, e lec'h eur skoed, ma rankomp karga ar post da vont da c'houlenñ o arc'hant outo betek an ti.

Pemzek dez goude ar gemennadurez-ze, ma ne vez deuet netra d'eomp, e kasimp, dre ar post, ar paper da baea.

TAOLENN AR MIZ

Sant Melar, merzer, gant FILHOR SANT ERWAN..	393
Cantic spirituel gant MARC PERSON	397
Distro laouen an Itron Varia da Goatkeo .	406
Keleier ar miz	412
Istor Breiz	419
Eun Doue	422
Skilfeg, ar bleiz koz	424
Feiz ha Breiz ar Vugale Vihan	428
Ar Brezoneg dre daolennoù	429
Bugale Breiz	432
Kuzulioù ar Medisin	433
Divinadennoù	434

DA BIOUS KAS AR SKRIDOU ?

Ar re a venn skriva pe embann eun dra bennak e Feiz ha Breiz a zo pedet da gas o skridou d'an Aotrou PERROT, Rener « Feiz ha Breiz » Scrignac (Finistère)

Souscripteurs au volume : le P. Abgrall

M. Coadou, professeur au Petit-Séminaire, Pont-Croix.....	1
M. Batany, aumônier de la Retraite, Brest.....	1
M. Blanchard, recteur de Clohars-Carnoët.....	1
Mme Guillou-Le Gall, Pont-Croix.....	1
M. l'abbé Le Quellec, vicaire à Saint-Martin de Brest.....	1
M. le docteur Cornic, Douarnenez.....	1
Mme Le Bras, Place St-Mathieu, Quimper.....	1
M. Juin, recteur de Bieuzy (Morbihan).....	1
M. Le Moing, recteur de Melrand (Morbihan).....	1
M. Jaïn, chapelain à Trévidy, Plouigneau.....	1
Communauté des Filles du Saint-Esprit, Scaër.....	1
M. Dantec, vicaire à Saint-Mathieu, Morlaix.....	1
M. Hervé, vicaire à Saint-Mathieu, Morlaix.....	1
Mme de Paroceaux, Ploudalmézeau	1
M. Guézennec, recteur de Trégarvan.....	1
M. Morvan, recteur de Plouézoc'h.....	1
M. Regnier, 75, rue de Fougères, Rennes.....	1
M. Bleunven, vicaire à Plouzané.....	1
M. Nihouarn, Plogonnec.....	1
M. Le Dault, librairie, Quimper.....	1
Mme Hénaff, Le Minor, Pouldreuzic.....	1
M. Le Ster, directeur d'école à Quimper.....	2
M. Mévellec, recteur de Loctudy.....	1
Mme Le Minor, minoterie, Pont-l'Abbé.....	1
Total.....	24

Exemplaires souscrits jusqu'ici : 213 + 24 = 237.
Prière d'adresser les souscriptions à M. le Directeur de « Feiz ha Breiz », Scrignac (Finistère).

Prière de se hâter: la souscription sera close le 20 octobre.

Ti koz L'OLLIEROU

L'HOSTIS & JORDE

SUCESSEURS

18, 27, rue Louis-Pasteur, Brest

Pa ho pezo eun dra bennak da brena, dalc'hit sonj eo en hon ti e kavoc'h ato ar muia da joaz hag an dessiniou nevesa e mouchoerou ha tavancherou brodet.

Seiz, mezer, ha danvez a bep seurt.

Dioc'h ar galite an ti-man a werz gwelloc'h-marc'had eget neus forz pehini all.

Eun eskompt a ugent real dre gant a vez roet e marc'hadourez ha dek dre dant d'ar familhou niverus diwar giskouez o c'hartenn.

Très importante fabrique cherche bons AGENTS et REPRESENTANTS sérieux pour vente bouchons. Extra souples, polis sur bouts. Livraisons rapides et très soignées. Prix avantageux. Bonne commission. Nous appuyons démarches par publicité. Bouchonnerie HIS-PAÏNO FRANÇAISE — 1, Rue de la Tonnellerie, à PERPIGNAN (Pyrénées-Orientales).

LENNERIEU

Prenit ho tiankachou en tiez o deus o embannou aman hag a harp dre-ze Feiz ha Breiz.

Klenved ar c'henou hag an dent

L. LAPIQUONNE L. JÉZÉQUEL

SUCESSEUR DE

Tenner dent

Loreet gant skol-vedesinerez Paris

A denn an dent hep poan hag a laka dent nevez, war aour ha war gaoutchouk, hervez ar skouerlou diveza. Gwarantisa a ra e labour.

RESEO A RA :

Bep Lun, e LESNEVEN, Hôtel Le Roux, ha bep Sadorn e BRASPARTS hag er FAOU. — Ar c'habinet a gonsultationou a zo digor e Brest, 4, passage St-Martin, aboue 9 eur betek krestez, ha da 2 eur betek 6 eur. Tél. 0-16

69e BLOAVEZ - N° 10

MIZ HEURE 1933

Feiz

Breiz

HA

Sant MELAR, Merzer, 531-548

E touez ar zent enoret er miz-man, e kavomp sant Melar, eur paotr yaouank a renk-uhel, merzeriet (1) d'e 17 vloaz.

Melar a deuas er bed. war dro ar bloaz 531. E dad, Miliou e hano, a oa mab da Vudik, roue Bro-Gerne, hag e vamm, Aurelia, a oa merc'h da Winog.

Reseo a reas en e yaouankiz, kentelio fur ha talvoudus, digant sant Gwenole ha sant Kaourintin.

Melar en doa 7 vloaz pa zigouezas en e di, eun dra spontus. E dad, Miliou, Roue e Bro-Gerne, karet gant an holl, a rene mat-tre (2) e Rouantelez ;

*Merzerenti sant Melar
Diwar eun daolenn livet war iliz Lok-Melar*

met Rivold, e vreur, dre gasoni (3) outan hag evit laerez digantan e gurunenn a roue, a yeas betek e laza. Ouspenn, ar muntre (4) didruez a droc'has dourn dehou ha troad kleiz Melar evit mirout outan da zougen kleze ha da bignat war varc'h. Evel-se, n'hellje morse beza roue.

Diframmet e voe Melar, gant tud vad, eus a dre daouarn ar bleiz ha kaset da Gemper da di an Aotrou'n Eskob. Eno epad seiz vloaz e renas eur vuhez santel meurbed. D'e bevarzek vloaz, Melar a voe fiziet (5) e Kerialtan, eun den desket, evit echui e studi.

D'ar c'houlz-se e redas dre ar vro eur c'helou souezus. An dud a lavare : « Melar en deus eun dourn arc'hant, hag eun troad arem (6), hag evel dre vuzud, e c'hell breman dougen kleze, ha pi-

gnat war varc'h. Netra eta, na vir outan da veza Roue. »

Gant ar c'helou-se, Rivold a voe spontet. Mont a reas droug-bras ennan. Gelver a reas Kerialtan d'e balez, el-lec'h e oa preparet d'ezan eur pred dispar. Warlerc'h ar pred, Rivold a lavaras da Gerialtan : « Rei a rin d'it emezan, ar vro holl a c'helli gwelout, divar ar menez uhela a zo em Rouantelez, n'ec'h eus nemet lakat Melar d'ar maro. » Touellet (7) Kerialtan a asantas, hag e wreg ivez. Neuze, dirak Justan, mab Kerialtan, e voe sinet ar marc'had euzus, hag epad eiz dervez e chom-jont d'en em glevet, war an doare gwella d'ober an torfed.

Epad an amzer-se, gwreg Kerialtan, magerez ar bugel, o welout Melar dirazi, eur bugel ken glan (8), ken madeleuzus, ken sentus a gemeras truez ouz ar paotr. Keuz ha glac'har he devoe d'he fec'hed. Hep marc'hata, e tec'has gant ar bugel a-dreuz ar meneziou betek Kastel Beuzit e-kichen Lanveur. Eno e voe digemeret mat gant Konomor, Roue an Domnone, en doa evit pried eur c'hoar da dad Melar.

Kerialtan pa deus d'ar gêr a gavas goullo e di. Rivold o c'houzout kement-se a yeas e kounnar (9) ruz. « Bezit sioul, Mestr, eme Gerialtan, me a ya d'e glask ». Hag ez eas da Gastel Beuzit gant e vab Justan. « Ni, emezo, a zo o tec'hout dirak kounnar Rivold ; hon digemerit mar plij. Ne raimp drouk ebet da Velar ; keuz hon eus da veza klas-ket e laza. » Ar c'homzou-ze, siouaz ! n'oant nemet trubarderez. Melar ouz o gwelout, a lammas d'o briata (10), ken dinec'h ha tra. Hervez ar c'hiz en amzer-se, Melar evit diskouez e anaoudegez-vat da Gerialtan ha da Justan a c'houlennas kousket er memes gwele ganto. En diou nozvez kenta, e va-

gerez a viras outan ; en trede nozvez avat e voe lezet da vont.

E-do Melar, e-kreiz an noz, kousket, evel eun oanig etre daou vleiz, pa savas Kerialtan ha Justan. Trouz ebet ne gleved dre ar c'hastel. Justan a grogas e bleo melen-aour ar paotr yaouank, a zizoloas e c'houzoug. Kerkent, eun taol bouc'hal, roet gant Kerialtan a reas da henn ar Merzer ruilh leun-wad war leurenn ar gampr.

Kement-se a c'hoarvezas wardro ar bloaz 548.

— Justan a redas kerkent, da di Rivold da gas d'ezan ar penn a zouge en eur zac'h ouz e gein. Dor-wint ar maner avât a oa diwallet gant gwardou. Justan a lammas dreist moger ar c'hastel, met ober a eure eul lamm-treuz (12) ; ruilh a reas en douvez o terri e c'houzoug.

Deuet an deiz, Kerialtan a zastumas ar penn, a redas da gaout Rivold. « Mat eo, eme heman, breman, pign war ar menez a gari, ha kement a weli ac'hano a zo d'it ». Kerialtan a bign war ar menez. Sellet a ra en dro d'ezan... met ne wel nemet tenvalijenn. Dall eo deuet da veza. Strafulhet, e ruilhas d'an douar hag e varvas kerkent. Rivold, a varvas ivez tri dervez goude, evel eun diaoul.

FILHOR SANT ERWAN.

Roll gerioù diê. — (1) merzeriet : martyrisé. (2) a rene mat-tre : il gouvernait très bien. (3) kasoni : haine. (4) muntre : meurtrier. (5) fiziet : confié. (6) arem : airain. (7) touellet : séduit. (8) glan : pur. (9) kounnar : colère. (10) briata : embrasser. (11) leurenn : plancher. (12) ober a eure eul lamm treuz : il fit un faux pas.

CANTIC SPIRITUEL

var ar vuez a

ANNA AN NOBLETZ

C'hoar d'an den venerabl ha santel meurbet

MICHEL AN NOBLETZ

Belec missionneur guinidic a barrez Plougerne, en escopti Leon

Var an ton : *evit esperout e Doue pe ar an ton : Guerc'hes Vari, mam a druez.*

1

Nep a so pur en e galon
Hac en em ro d'an oræson
En devez cavet ar voyen
Da veza salvet birviquen.

2

Nep a so e galon neat
Ho perseveri e stat vat :
A ielo da velet Doue
Sur da rouantelez an ên.

3

Beva bepret e graç Doue
E 'r brassa thensor à ouffe
An den er bet da hoesedi :
Credet an dra-mân pep hini.

4

Pa ho pe kals eus a vadou ;
Ha queren vat hac enoriou,
Ma n'o c'heus ar c'hraç à
[Zoue,
Certen paour e oc'h ene.

5

Jesus en devez lavaret
Pa ho pe gounezet an oll bet
Petra à brofit qement-se
Deoc'h mar collit hoc'h ene.

6

C'huy bezit fur, songit er
[vat,
Hac ho pet eur galon neat :
Ar brassa thensor so er vro.
Er feçon-se, sur ho pezo

7

Liquit ho poan da veva
E dougeañ Doue er bet-ma
Hac ho pezo, credit parfet
Repos ebarz en ho speret.

8

Songit penaos ho debes bet
Au dud santel er bet bevet
Quemerit exempl diouto
Hac ho pet con eus anezo.

9

Exemplou a zevotion
Ebarz en escopti Leon
En debes Doue bet roet
Eviñ ma vezzint imittet.

10

Dre ar brovidans a Zoue
Ebarz e parres Plouguerne,
En escopti Leon eus bet
Un nemesel devot meurbet.

11

Eur verc'hes fur ha vertuzus
Servicheureus vras da Jesus:
He debes Jesus imittet
Anna an Nobletz é hanvet.

12

He breur mat Michel an No-
[bletz
Bœlec santel en e vuez
A roas d'ez instruccio n
D'en em rei d'an oræson.

13

An servicheureus da Zoue
E barz e parres Plouguerne,
So bet ganet a noblañ vat,
Hac yuez bet instruet mat.

14

Herve an Nobletz oa e zat
Un den nobl ha personaich
[mat
Hac e mam Francesa Les-
[vern
Itroun ebarz e Kerodern.

15

He mam so yuez sortiet
Eus à un noblañ vras
[meurbet
Do bugale en debes bet
Cals à c'hraçou Doue roet.

16

Dreist à re all tri a so bet
Gant Doue, cals consideret
Da guenta Michel an Nobletz
Santel meurbet en e vuez.

17

Dan eil Marc'harit an No-
[bletz,
Hag é c'hoar Anna an Nobletz,
Ho debes sur bet Cunduet
Eur vuez vertuzus meurbet.

18

Rac-se, elevit gant carantez
Ar vuez à Anna an Nobletz;
Pehini sur he debes bet
Imittet mat Salver ar bet.

19

He breur bœlec en debes bet
Instruction dezi roet
Da lenn levrhou, yuez goude,
Parlant nebeut, pidi Doue.

20

Eviñ imitta hon Salver
E oue lequeat da ober,
Eur resolution parfet
Da zisprisout ato ar bet.

21

Cals a dut eus [a] galité;
Maner é zat à frequante,
Hac abalamour dan dra-se
En em retira à eure.

22

Neuse epad é spaç amser
Hi à guitteas ar maner
He breur bœlec à obtenas
Conge dezi, pa guitteas.

23

Hac o veza en em rentet
Er plaç a ioa dezi choaset
Graçou eno à c'houlennas,
Ouc'h Doue, gant eur ferveur
[vras.

24

Evit contèmpli é Doue
Evit pidi é vaieste,
En em retiras er plaç-se
Rac an dra-se à souhete.

25

Eno ne oa ket troublet
Gant compagneuz sur er bet
Nemet gant Doue ne veze
E antretien, er plaç-se.

26

Tout oa ganti quitteat:
Compagneuz, maner e zat
Eno hi en em disposas
Da bratica vertuziou bras.

27

Dre an direction roet
Dezi gant he breur ar bœlec,
E rea é oll exercisou
Enc, hag yuez pedennou.

28

Certen c'huy, Anna an No-
[bletz,
Digant Doue, dre é vadelez,
Eur c'hras vras sur o c'heus
[hu bet
Gant ho breur beza instruet.

29

Gant ho preur Michel an No-
[bletz
Ouc'h queleñnet gant caran-
[tez
Da veva gant guir santelez:
Ha da gontinui bemdez.

30

Pa sortias eus ar plaç-se
Ne oar sur, nemet Doue,
Peguement oa e c'halon,
Touchet gant guir devotion.

31

Ar Spered Santel assuret
En e c'hala en deva bet
Lequeat, dre e vadelez.
Un tan bras eus à garantez.

32

Doue en deva certen bet,
Pa oa en em retiret,
He disposet da bratica,
An devotion, er bet-ma.

33

Da bligeout da Zoue hep quen,
Un desir bras, a dra certen,
He deva Anna an Nobletz,
En e actionou bemdez.

34

Na n'en em trouble à netra:
Evit clevet tut ar bet-ma
En em resolvet mat oa
E Doue e sonje muya.

35

Da oüel sant Laurañ oa bet
E c'hoar Marc'harit sortiet
Eus à di he mam hag e zat:
Dre ar gusul eus he breur
[mat.

36

Evit gant muy a liberte
Servicha an autrou Doue:
Ha sicour an nessa yuez
Oc'h instrui gant carantez.

37

Anna an Nobletz a ieaz,
E ti he zat en em rentas
Hac gant he mam he gant.
[he zat
En em gavas neuse timat.

38

He zat, ha mam a ioa oaget.
Evit ho assista bepret,
E fall dezi chom ganto
Do servicha bete-r maro.

39

Eguis ar vella à gaff-set
Eus ar merc'het, ebarz er
[bet;
Assistanç sur, ha servich mat.
A rente de mam, ha de zat.

40

Abalamour sur da Zoue
Eus e dñ gallout e roe
Mercquou bras emeus à res-
[pet.
De zat, yuez de mam bepret.

41

Obeissanç, ha carantez
A rente Anna an Nobletz
Gant diligeañ, evit ober
Ar pez a veze necesser.

42

En e occupationou
Hac en e oll actionou
Attantif ato e veze
Da songeal ebarz e Doue.

43

Ispicial quasi bepret
Veze appliquet he speret,
Ho songeal er c'hinivelez
Eus à Jesus, leun a druez.

44

Dar mabic bian biniguet:
Da Jesus Ch'ist, salver ar
Devotion particulier [bet
He deva, gant calon tener.

45

Hac abalamour ma e 'bet
En er c'hraou, Jesus ganet:
E custume Anna an Nobletz
En er c'hraou, mont alies.

46

Rac e quichen maner é zat
Ebarz er c'hraou, à galon vat,
Da songeal en em arrette
Er baourentez a vap Doue.

47

En humilite a Jesus
Gant eur galon carantezus
E rea gant attantion
Eno consideration.

48

He breudeur en em estonne
Ha tut all eus à galite,
O velet penaos e veve,
Gant quement à humilite.

49

Rac diaguent é custume,
E touez an dut à galite,
Ouc'h taol e compagnenez,
En em gaout yuez assambles.

50

He breudeur à songe neuse,
Yuez re all, en amser-se,
Oa bet arruet ganti
Tristidiguez, mélancoli.

51

Ne ouient quet oa gant Doue
Inspiret bet, er feçon-se,
Evit beva ebarz er bet
Gant un humilite parfet.

52

Anaout a resont goude
An servicheurus da Zoue,
Penaos oa à vir galon
E pratique devotion.

53

Hac é c'herent ouc'h he gue-
[let,
A que ganti accustumet;
Da veva e guis ma rea
Gant devotion er bet-ma.

54

Au dut o velet an dra-se
Gant estim vras à admire
Rac diaguent ez oa bet
Quement-se dezo displiget.

55

Cals é servich an exemplou
Da bratica ar vertuziou.
Puisantoc'h é n'exemplou:
Evit na deo ar c'houmpsou.

56

Dre an exempl eus anezi
Laquaat à eure tut e zi,
Da garet an humilite;
Ha da imitta map Doue.

57

E spaç amser o veza bet
E maner e zat tremenet,
Sur gant devotionou bras
Hag enno é continuas.

58

Songit pe gant fidelite
An servicheureus da Zoue,
En heur ar maro he deves
[bet
E zat, he mam sur assistet.

59

Goude-r maro emeus he zat
Hac yuez eus he mam, timat,
En em retira à eure,
Ebarz er bourg à Plouguer-
[ne.

60

Tost dan iliz é souhete
En em renta, en amser-se:
Evit finissa he buez
Ha pratica ar baourentez.

61

Eur plaç propr da bidi Doue
Da veva gant humilite:
Ha na vise quet frequentet,
E nep fœçon, gant tut ar bet.

62

An dra-se sur a zesire,
Evit servicha mat Doue
Evit ober e oræson
Ha lectur ha devotion.

63

Tost d'an Ilis, evit certain,
Ma c'halse mont d'an offeren-
Bemdez yuez beza presant
Da saludi an Sacramant.

64

En eur gampric paour meur-
A ioa gant colo toet; [bet
En em logeas da imitta
Paourentez Jesus er bet-ma.

65

Bemdez ato diouc'h ar mintin:
Assista er servich divin
A rea gant devotion
Oc'h ober eno oræson.

66

Clevet ganti offerennou
Ha great e oræsonou
En é c'hamb en em retire-
Da sonjeal ebarz e Doue.

67

Ha neuse e rea yuez
Lectur spirituel bemdez :
Ervez ma oa ordrenet
Dezi bet, gant he breur bæ-
[lec.

68

An heur a gresdeiz deuet
Hi à gustume quemeret
He repas. ho renta graçou,
Da Zoue emeus é vadou.

69

Abarz quemeret he repas,
O vertuz! o carantez vras,
A nanter a zispartie,
Da rei en hamo Doue.

70

A nanter emeus he repas
D'ar paour gant un truez
[bras
Ganti e hunan à veze
Rentet souden, sur hep dale!

71

An alusen-se a rente
Da eur paour clân marbise:
Pe autramant marbise den
Mezus da glascq an alusen.

72

Goude tresdeiz e zea,
En amesegueziou tosta,
Evit queleñn incontinant
Merc'het, bugale ignorant.

73

Ha goude beza instruet
Ato en em gave à bret
En é c'hamb, sur evit pidi,
Hac é Doue consideri.

74

En e exercisou fidel,
Ober lectur spirituel,
A rea certain adarre
Gant attantion vras neuse.

75

Hac é labour bennac goude
Evit ar heurien à rase
Ato e veze occupet
An amser ne golle nepret.

76

Carantez vras sur he deva
Ouc'h croas hon Salver er
[bet-ma.
Douguen ar groas à gare,
Evit pligeout da vap Doue.

77

Ne glasque quet é esammant
Rac meurbet, oa diligeant,
Da ober cals eus à ünunou
Ha mortificationou.

78

En é exercisou santel
Hac e lectur spirituel
C'ontinui bete-r maro
Gant ferveur à eure ato.

79

Ha goude ma he deva bet
Vertuziou bras sur pratiquet,
Gant cleñuet oue attaquet ;
Rac an termen a ioa deuet.

80

Pret oa gant Doue rei
Ar recompans neuse dezi ;
Eus à guement à œuuriou
[mat
En é buez ganti great.

81

O calon vat! o carantez!
Emeus à Anna an Nobletz,
Soufr cals a boan à souhete
Sur abalamour da Zoue.

82

Pa oa clân ha sempl meurbet
Hi é hunan ne halle quet
Exerci an austerite
Ebarz er c'hiz ma tesire.

83

Rac-se ebarz en e c'hlenvet,
Unan eus he mignoneset
A oue suppliet ganti
Da rei an disciplin dezi.

84

Lavaret à eure dezi:
Va mignonez, me ho suppli.
Dre 'r garantez oc'h eus ou-
[zin
Roit-hu an disciplin ding.

85

Rac va hunan me ne meua
[quet
A nerz, evit e guemeret,
Hastit afo, ha roit ding,
Brema souden an disciplin.

86

Abarz ma zing dirac Doue
Me ameus sur ar volonte
Da zouguen bepret ar groas
Hac é merquou, var va dis-
[coaz.

87

Er fæson-man, me gred e bet
Gant Anna-n Nobletz lavaret
De mignonez é assiste
Rei-n disciplin dezi neuse.

88

En é c'hlenvet hi e devoue
Fizians vras ebarz e Doue ;
He speret ebarz e repos
Ha patiantet deiz ha noz.

89

Ar fizianç sur he deva ket
E madelez Doue bepret :
Hoguen ebarz en e c'hlenvet
He ferveur a gresque bepret.

90

Yuez dre humilite vras
Hi neuse a recommandas
E guelet an iliz, beza
Enterret, e guis ar baoure.

91

An sacramanchou, hep douet,
A oue ganti recevet :
Gant ar c'hleñvet-se, e var-
[vas
Da velet Doue e zeas.

92

Ha kement den é enaie,
Un istim vras sur ho devoue,
Eus an exempl he deva bet
D'ar bobl, en e buez, roet.

93

Hac ouc'hpén yuez pep hini
En devez bet côn anezi,
Ho songeal en e vertuziou
Carantez, devotionou !

94

Pa varvas Anna an Nobletz
He breur mat Michel an No-
[bletz
Ebarz en escopti Querne,
A rea mission neuse.

95

Pa oue deza rapportet
Oa é c'hezar decedet
Commanç da vouela à eure
Abalamour ma é c'hare.

96

Ebarz é creiz un hent bras,
Ar c'healou-se a glevas :
Var e zaoulin neuse souden,
Eno e c'heure e beden.

97

E oræson ganta great
Eno neuse à galon vat :
Neuse souden un joa bras
Var é visaich à apparissas.

98

D'an den en deva rapportet
Oa é c'hoar decedet
E lavaras, sur va c'hoar
So brema ebarz er c'hlar.

99

Hanat oa da bep hini
Diouc'h e feçon da assuri
E zoa sur digant Doue
En deva an assurans-se.

100

Chetu brema gueneoc'h cle-
[vet
An exempl mat so bet roet
Da bep hini, dre garantez,
Evit beva gant santelez.

101

Quirit Doue, grit oræson :
Bevit gant guir devotion ;
Imittit bemdez ar vuez
Emeus à Anna an Nobletz.

*J'ai composé ce cantique au
mois de novembre l'an 1700.*

MARC PERSON,
Prêtre,
recteur de BROUENNOU.

DISTRO LAOUEN

AN ITRON VARIA

DA GOATKEO

(Kenda'c'h)

II. — AR C'HELOU MAT !

Ar-re a oa diagent, Herve, Ronan, Kaour, Edern, gwazed o tont eus a foar Huelgoat. Fanch, Per, Loeiz, tud o tont eus o labour, Divi, Hernin, Tinik, Mikaelik, Gwenole, bugale ha Gwilhamet ouspenn.

KAOUR

A! klevet a ran ez eus hano ganeoc'h eus ar wazed; petra ho peus da lavaret adarre anezo 'ta?

APOLLINA

Ez eus darn, en o zouez. Kaour, hag evid ober ar c'hiz, evit heulia ar « mod » evel ma leveront, a en em daolfe en dour hag en tan!

TERESA

Peurliesea, er fank eo ec'h en em daolont!

APOLLINA

Ya! beza ez eus gwazed, bet er brezel ha ne grient ket dirak eur pez-kanol, digor e veol gantan da zislonka warno tan ha dir, ha breman pa welont o para warno biz Fant ar Veuc'h Koat aze, falla teodenn a zo er vro, a gren, evel an deliou ouz ar gwez hag a gouez war o diadrenv.

TERESA

Gwir a-walc'h a leveres!

APOLLINA

En aoun da veza diskouezet gant he biz brein e chomint hep mont d'an oferen da zul hag hep mont da gommunia da Bask, krenerien diskiant hag a gren pa n'eus lec'h ebet da grena!

Spountailh biz lous Fantik, na pebez spountailh milliget! ha nag a dud a zistro diwar hent ar bara-do.

KAOUR

Ezomm a-walc'h a zo, koulskoude, d'en em drei ouz an Aotrou Doue, rak n'ouzon dare penaos e vo paet gouel Mikael er bloaz-man, na penaos e vezo bara da vloaz! An traou a ya ker fall!

BARBA

Gwerzet ez peus da vioc'h?

KAOUR

Red eo bet d'in he rei; ar mestr a c'houlenn e ar c'hant.

MARTHA

Berr eo ar peuri gand ar vistri koulz ha gand ar ve-rourien.

HERVE

N'oa ket eun tamm trouz etrezoc'h bremaik; adalek ar pont ho kleven o hopal dre aze !

YVONA

Ya! pa deu ar Fantik fall-ze da gichen al lenn-ganna, e vez trouz atao; hounnez ne c'hell den en em glevet ganti.

TERESA

Anna ar Wernok aman he deus lavaret d'ezi he devoa hunvreet e vije adsavet chapel Koatkeo ha ker-kent all e vije bet debret ganti!

RONAN

Tud ker fall-ze a dlefe beza lazet!

APOLLINA

Doue a en em gargo d'he c'hastiza.

DIVI (*a gan a-bell - cf. Kan. Bleun-Brug 1930, p. 2 ha 3*)

'N eur vont d'ar feunteun davit dour

O ta lon la ô direi dira ô la

'N eur vont d'ar feunteun davit dour

Me 'm eus gwelet va « amour ».

Ha me kregi en he daouarn gwenn

O ta lon la ô direi dira ô la !

Ha me kregi en he daouarn gwenn

Ha d'ei ober va goulenn !

TERESA

Che! na pebez maouez kaer!

EDERN

An eostik a gane, en hanv tremen, war moudenn ar
c'hastell koz, ne gane ket kaeroc'h!

FANCH

Divi eo! (*da Zivi*). Da gerc'hat dour e oas, Divi?

DIVI

Ya!

FANCH

Deuet eo da dad d'ar gêr eus ar foar?

DIVI

N'eo ket c'hoaz!

KAOUR

E welet em eus, e Huelgoat, e plas ar c'holeou,
gwerzel en deus e gole!

DIVI

Gwell a-ze, rak eur gwall aneval e oa ha me em beze
aoun o vont da deurel boued d'ezan.

PER

Eur ganaouenn gaer e oas o kana; gant piou ez
peus he desket?

DIVI

Gant kanerien Keranna warlene.

PER

A! kan d'eomp eur poz all pe zaou ha c'houi ivez,
paotred vihan, diskantit ouz Divi!

AR VUGALE

O! ya! ya!

DIVI

En he daoulagad 'm eus sellet,

Eun dra eston 'm eus gwelet.

Eur mousc'hoarz o sklerijenne

Daelou enno' lugerne.

PER

Kaer eo ho kanaouenn.

KAOUR

O! che!

AN HOLL

A! Gwilhamet.

GWILHAMET

Pegen kaer e kan ar baotred vihan-se; an elez a dle
dont war dreuzou ar baradoz d'o selaou.

EDERN

Kanit d'eomp eur poz all, bugale!

DIVI

He daoulagad a oa 'r skeudenn

Eus 'r pezh c'hortoz an den!

Poaniou mesket gant levenez

Setu lodenn ar vuhez!

GWILHAMET

O! Santez Anna gaez! eun diskuiz eo evidoun ho se-
laou, rak skuiz mat oun; d'am oad e skuizer buan; en
noz tremen oun bet o loja e Keforc'h ha fenez ez an da
Lescombleiz.

Eur banne dour a rankan da eva, da genta, eus feunteun an Itron Varia.

YANN

Dour mat eo, Gwilhamet?

GWILHAMET

O! Ya! evidon-me, da vihanan, ne dremenan gwech ebet dre aman hep dont da eva eul lommad anezan:

An tamm hag al lomm

A zalc'h an den en e blomm!

N'ho peus ket klevet ar c'helou?

FANCH

Ar c'heleier ne deuont ket war nij betek aman; bale a rankont.

GWILHAMET

E Ker-ec'hgwenn eo deuet ar brud en deus an Aotrou Person prenet bered Koatkeo hag en deus sonj da adsevel ar chapel-ze ivez.

FANCH

Ya! m'oarvat!

GWILHAMET

Ma lavaran gevier eo warlerc'h Maria Bocher a oa oc'h ober an dro gant bara dre eno, en de-man!

FANCH

Mestr Koatkeo, koulskoude, en devoa skrivet d'an noter evit prena ar vered-se abalamour da gaout mein ar chapel hag em oa klevet edo ar paperou warnez beza sinet...

APOLLINA

Ar Werc'hez, eur wech all c'hoaz he deus diouallet he mein!

ANNA

Gwelet a reoc'h! Va hunvre a deuo da wir!

YVONA

Hag e teufe, evidon-me ne vefen ket souezet, tamm

ebet; tri ugent vloaz am eus ha va zud koz a oa o chom wardro Koatkeo hag o c'hlevet em eus, meur a wech, o lavaret e oa bet uzet eun treuzou dir eno gant daoulin ar bardonerien hag e vije uzet eur re all c'hoaz!

Ar Werc'hez n'eo ket hedro

Pa gar eul lec'h eo evid atao!

RONAN

Mat! n'em eus ket a aoun o lavaret, n'eus ket eun den, en takad douar-man, ha ne vezo ket laouen o wet sevel ar chapel goz-se adarre en he sav.

BARBA

Eo! eo! unan a zo; Fant ar Veuc'h Koat a vezo a-eneb!

HERVE

O! hounnez!

TERESA

Met piou a oar ha ne gavo ket ivez hent ar baradoz aman, daoust pegeit bennak ema dioutan ha daoust peger gros eo!

APOLLINA

Ha te, Fanch, petra leveres?

FANCH

Aboc ar brezel n'eus ket bet ezomm da skuba kalz an iliz war va lerc'h, met, va c'hredit pe n'am c'hredit ket, ne dremenan morse ebiou mogerious hanter gouezet ar chapel goz-se hep lavaret eun *Ave Maria*.

TERESA

Ar Werc'hez a gemero truez ouzit hag az lakaio da glevet ar c'hleier ouz da c'hervel hep sul da vont d'an oferenn!

FANCH

Gwella-se, rak levezet a darzo neuze ennoun, gwalc'h va c'halon!

(Da genderc'hel)

● KELEIER AR MIZ ●

Eur pardon dilezet adsavet

Ar Werc'hez Vari he devoa gwechall diou iliz koz ha brudet e Menez Are ; unan darempredet gant Leoniz, dreist-holl : er Releg hag eben darempredet gant Kerneviz, dreist-holl : e Koatkeo. An Dispac'h o rivinas o diou, met hini ar Releg, evelato, a gavas tud vadelezu d'he c'hempenn hag he fardon a zo atao ken darempredet ha biskoaz ; hini Koatkeo, avat, kouezet tamm ha tamm en he foull, n'oa bet pardon ebet enni seiz vloaz ha tregont a oa.

Da hanter eost diveza, goude eun oferenn lavaret da 11 eur, en iliz-parrez, gand an A. Cozic, person Ploneis, ginidik eus a Scrignac, Gwerc'hez nevez Koatkeo, profesion Scrignac hag hini Berrien o tigeri hent d'ez, a zo bet diskennet, da gemeret perz en he leve, douget war diou skoaz gwazed vat Scrignac, an A. F. Taldir-Jaffrennou en o fenn : Na laouena taol-lagad e oa an taol-lagad-se pa zigoueze a-nevez an Itron-Varia e kreiz etre mogerioù hanter gouezet he chapel koz mil bloaz. An oferenn-bred a voe kanet dirazi gand an A. Jegou, mestrskol e Gwisseny, ni bihan Glaoda Jegou, beleg diweza Koatkeo ; an A. Bernard, eus a Wisseny, hag an A. Dantec eus a Zant Noug a reas avieler hag abostoler. An A. Madec, ginidik eus a Scrignac, beleg Leanezed Lanroz Lambezellec, a reas eur brezegenn eus ar re gaera d'e genvroiz. An A. Martin, chaloni a enor, hag a oferennas meur a wech, e Koatkeo, pa oa kure e Scrignac, breman ez eus hanter kant vloaz, daoust d'e oad bras a oa deuet d'ar pardon, koulz hag an Tad Merienne, person Bretoned Paris.

Ra 'z ay ar pardon nevez-se war gaeraat eus an eil bloaz d'egile, ma skuilho Gwerc'hez Koatkeo he madoberou war ar vro ha m'o devezo adarre tud ar menez nerz a-walc'h da vale war eun hent pleustret ken koulz gwechall gand o zud koz, da lavaret eo : hent ar baradoz.

I. V. GOATKEO

E traon Menez... dre Pardon Koatkeo

1. — An Itron Varia o tiskenn da Goatkeo: tri eus he floc'hed a zoug he c'hurunenn.

2. — An Itron Varia o tigouezout, a-nevez, etre mogerioù hanter-gouezet he chapel gez.

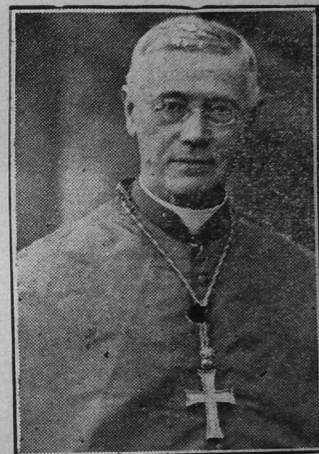
3. — Pevar eus ar bardonerien kosa: Glaoda Cornec, 82 vloaz; an A. Martin, chaloni a enor, 88 vloaz; Youenn Nedelec, 84 bloaz, ha Fransez Auffret, 75 vloaz.

4. — Franseza Laizet, gwisket a-benn ar prosession.

An A. COGNEAU

Eskob Thabraca

Biskoaz, da gredi eo, aboe m'ema, en he sav, iliz-veur Kemper ne welas eur gouel ken skedus hag hini sant Berthele er bloaz-man pa voe sakret eskob an A. Cogneau, — vikel vras Kemper, pemp bloaz war nugen a zo, — gand an A. Duparc, 12 eskob all, en dro d'ezan, 400 beleg hag eun iliz ken leun a dud ma en devoa bec'h an eskob nevez oc'h ober an dro enni, goude an oferenn, da rei e vennoz kenta d'e gerent ha d'e genvroiz.

Yec'hed mat d'an eskob nevez ha ra jomo pell hag hir amzer ganeomp e serr hon eskop karet an A. Duparc, d'hor sturia warzu porz ar baradoz.

Peg (Treset gant X. de Langlais)

Bleun-**Erug****Pont'n****Abad**

Goueliou ar Bleun-Brug eo kaera goueliou a c'heller gwelet, bep bloaz, en enor d'ar brezoneg ha d'ar vro; re ar bloaz-man, e Pont'n Abad e Goueled-Kerne, gant gourinadegoù ha korollou ar zul; c'hoariadegoù ha kanadegoù al lun da noz hag ar meurz; studiadennou an A. Toulemont, an A. Gouil hag an A. Savina; prezegenn heclavar an Aotrou 'n Eskob Duparc, en oferenn-bred; al lein vras a dri c'hant den e skol Sant Gabriel; tro kêr Herve ar Pont, e bried Peronell hag o zudchentil; *Diou Zremm* an Aotrou Xavier de Langlais diskleriet evid ar wech kenta; an traou kaer kizellet pe vroudet, savet gant pe diarbenn ar Vigoudenned ha diskouezet e skol Sant Gabriel; komzou a anaoudegez vat an A. Cornic a-raok kloza ar gouel; gweladenn ar merc'her e Kerguz, e Penmarc'h, e Traonoeñ, hag e Trevinou da heul an A. Perennes, an traou-se holl hag an amzer, war ar marc'had, a oa hep par.

Eun dra hepken a oa kals re zister: niver bugale ar skolioù ha paotred yaouank ar skolachoù a gemeras porz e kenstrivadegoù al lenn, ar skriva hag ar prezeg.

Bugale geiz ar Vretoned ne ouezont na lenn, na skriva ar yez kaer a gomzont bemdez. Nag a ezomm a zo da harpa ar *Bleun-Brug!* Nag a ezomm a zo ha harpa *Feiz ha Breiz* evit ma vezo klevet pelloc'h mouez ar

E Pont'n Abad**d'ar Bleun-Brug...***Gourinerien ar Bleun-Brug**Korollerien Menez Are (Scrignac)*

Vretoned el lec'h m'he deus ezomm da veza klevet ha graet outo o lavarou.

Setu ar pezh o deus komprenet daou vreizad mat bet e Goueliou Pont 'n Abad hag o deus degaset unan anezo, *Goyen*, 100 lur evit keñf ar *Bleun-Brug* hag egile, eur *bleun-bruger*, 20 lur evit keñf *Feiz ha Breiz ar Vugale*.

Bennoz Doue d'an daou zen mat-se ha ra vezo heuliet o skouer gant eleiz a re all: an traou ne vezont ket harpet, pa zav gwall-avel, a gouez; ar yezou, ha ne vezont ket goudoret er skolioù, a varv: Bretoned, kousto pe gousto, digoromp d'hor brezoneg dorioù holl skolioù Breiz-Izel: skolioù divrezonek a zo pec'hed o gouzanv ken en hor bro.

ROLL AR PRIZIOU.

Voici le palmarès du concours choral, solistes et déclamation:

Chœurs à deux voix: 1. Fouesnant; 2. Guisriff.

Chorales à deux voix n'ayant pas pris part à d'autres concours: 1er prix ex-œquo, Loctudy et Sainte-Thérèse de l'Enfant-Jésus; 2e prix, N.-D. des Carmes, Pont-L'Abbé.

Chœurs à trois voix, soprano, alto et ténor: 1. Guisriff; 2. Fouesnant.

Chœur à trois voix, soprano, ténor et basse: 1. Guisriff; 2. Fouesnant.

Chorales à quatre voix: 1. ex-œquo, Recouvrance et Brest; Plougastel-Daoulas, avec félicitations du jury; 3. Fouesnant.

Les solistes: soprano, Mlle Louise Tenhoat, à Pont-L'Abbé; soprano, garçon, J. Joncour, de Quimper (Sainte-Thérèse; alto), Mlle Derrien, de Guisriff; alto garçon, Pierre Even, de Quimper (Sainte-Thérèse); ténor, M. L. Petton, de Recouvrance; baryton, Haas, Fouesnant, avec félicitations du jury; basse, 1. ex-œquo, Le Gall, de Recouvrance; Le Rosec, de Guisriff; 2. Georgelin, de Plougastel-Daoulas.

Déclamation: Marie-Anne Tareau, de Loctudy, élève de N.-D. des Carmes, de Pont-L'Abbé.

Lecture: 1. Marie-Anne Coïc, de Plobannalec; 2. Jeanne Quiniou, Pont-L'Abbé; Louise Coïc, de Plobannalec, ex-œquo; 3. ex-œquo, Madeleine Coïc, de Plobannalec, et Marie-Anne Tareau, de Loctudy.

Ar Reue ARZUR

ISTOR BREIZ

(Skeudennet gant
X. de Langlais)

I.

An Arvor

Breman ez eus 2.000 bloaz, ar vro gaer ma ve-vomp enni a oa hanvet AN ARVOR.

C'houec'h vloaz hag hanter kant a-raok donedigez Hor Zalver, Jul Kesar a drec'has an Arvoriz hag a lakas o bro dindan galloud ar Romaned.

Pemp kant vloaz goude, poblou gouez hanter-noz

ar Beljik, an Alaniz hag ar Zaozon, a zailhas war broiou ar c'huz-heol : an Arvoriz a voe flastret hag an Arvor devet.

An dra-man a dremene etre ar bloaz 450 hag ar bloaz 460 goude ginivelez Hor Zalver.

II. - Breiz-Veur

En amzer-se, hon tud koz d'eomp-ni, Bretoned, ne oa ket anezo c'hoaz dre aman ; en tu all d'ar mor edont o chom en eun enezenn vras ha kaer hanvet BREIZ-VEUR ; kristenien e oant adalek an eilvet kantved ha dal ma c'helljont lakât soudarded Rom, aet da glask ober o mistri, en o zouez, da zistrei d'o bro, e vevjont dishual ha digabestr dindan lezenn Hor Zalver Jezuz-Krist.

Rouaned galloudek a oa en o fenn ha menec'h santel hag a veve, darn, a vilierou, e manatiou bras mantrus, ha darn all, a-unanou, e penitiou kuzet, e gwasked ar c'hoadou, a bede evito hag a rae skol d'o bugale war skianchou ar bed-man ha re ar bed-all.

Siouaz, eun amzer a deuas hag e lesjont ar warizi hag ar gasoni da ober o reuz en o zouez ; o fennou brasa n'oant ket evid en em glevout ken ; brezel a raent an eil d'egile hag ar Zaozon fall, a oa o paouez dismantri an Arvor, ouz o gwelout, evelse, dinerzet holl a deuas hag a skrapas diganto, a-nebeudou, o danvez hag o bro, a c'halvjont hiviziken, Bro-Zaoz. Meur a roue a stourmas outo ; ar brudeta anezo eo ARZUR a veve en e gastell e Kerleon, gant e wreg ar rouanez GWENNWYVAR, e varz MARZIN hag e vrezelourien vrudet.

Epad daou c'hant vloaz e klaskas ar Vretoned

rei lamm d'o enebourien kris ; pa weljont n'oant ket ken evid o diarbenn, ken niverus all ha ma oant, e kimiajont diouz douar kunv o c'havell hag e treusjont ar mor, bleniet gand o beleien ha gouarnet gand o rouaned, evit dont da zouara, dre aman, war aochou goulo ha gouez an Arvor.

▲
Er miz
a zeu :

BREIZ
VIKAN
AR BROIOU
HAG AR
YEZOU
KELTIEK
▼

Ar Barz Marzin

AR C'HATEKIS DRE DAOLENNOU

◆ EUN DOUE ◆

Bugel bihan, lavar d'in petra eo unan ?

— Eun Doue hepken hag a zo en nenv, war an douar hag e pep lec'h.

— Eun Doue da lavaret eo eur Spered ; ar Spered Bras, en deus graet, gand eur ger, an traou a welomp hag an traou ne welomp ket ; an nenv hag an douar ; an elez hag an dud.

— Doue a zo eur Spered hepken ha setu perak ne c'heller ket e welet gand an daoulagad na kregi ennan gand an daouarn : n'her gweler ket ha n'her c'hlever ket, met Hen eo an hini a wel hag a glev pep tra p'eo gwir eo an hini a ro ar gweled hag ar c'hleved d'an holl grouadurien.

— Ne 'z eus ha ne c'hell beza nemed eun Doue hepken p'eo gwir Doue eo ar Mestr Bras ha ne c'hell e-unan kaout mestr ebet.

— Ar grouadurien a zo eur skeul e tleomp sevel dreizi betek Doue !

Bugel bihan, kement mil mad a zo ennout, en da gorf hag en da ene, Doue eo en deus o roet d'it.

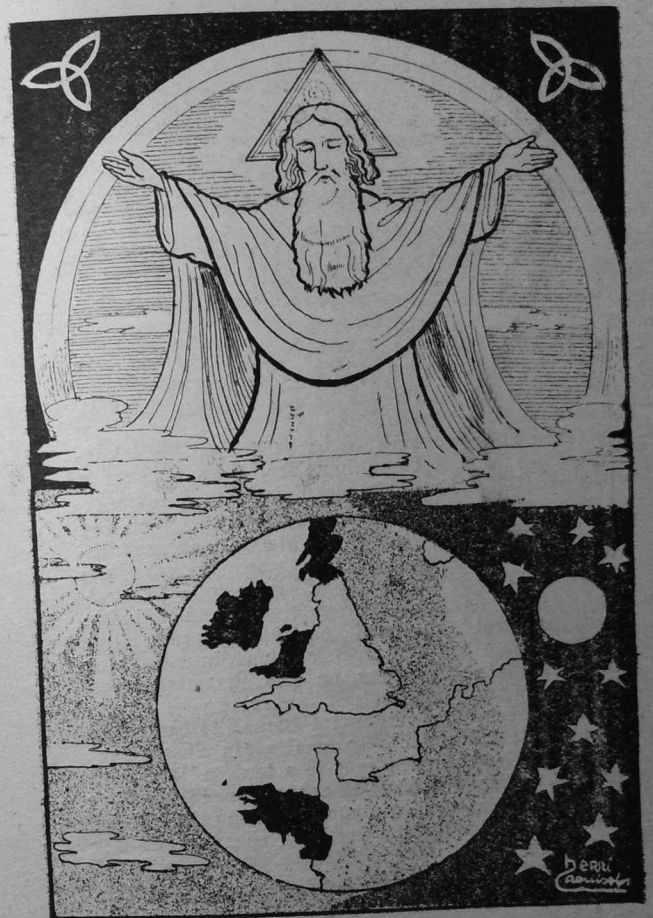
Etouez holl broiou an douar ar gaera eo Breiz-Izel :

O Breiz-Izel, o kaera bro,

Koat en he c'hreiz, mor en he zro !

Evidout eo en deus Doue her c'hrouet ken kaer. Trugareka Hen, eta alies, d'ar peza laket da c'henel en eur vro ker c'houek ha ker kristen.

Evitan hag Evitan hepken eo ez out bet laket war an douar-man.

SKILFEG, AR BLEIZ KOZ

Gwechall, bugale, hervez lavarou ar re goz, hor Bro-gaer Breiz-Izel a oa goloet a goajou bras. Breman avât, e-lec'h koajou, ne welomp, dre-holl, nemet parkeier labouret kaer.

Neuze eta, gwechall goz ez oa koajou bras, koajou doun ha tenval en hor Bro, enno o chom a bep seurt loened gouez, bleizi dreist-holl.

O! skrija a rit me 'zo sur, o klevout hano eus al loen divalo-se, a hanver « bleiz », rak meur a-wech, a-hed nozveziou hirr ar goanv, pa vezec'h o tomma e-kichen an tan, epad ma voude ar siminal, ha ma strake ar gwez bras er-mêz, dindan nerz an avel yen, hoc'h eus klevet tad-koz, pe mamm-goz, o konta d'eoc'h istoriou diwar-benn ar bleizi, ho lakae da grena, ha d'en eus zastum tostig d'ho mamm pe d'ho tad. Lavaret e veze d'eoc'h zaken, pa vezec'h divergont: « Diouallit! bezit fur! pe ar bleiz a deuo d'ho samma! » Ha c'houi, gant aon da welout al loen louz-se o tont, a jome fur. Ha pet ac'hanoc'h, hirio c'hoaz, ne gredo ket ober dek pas er-mêz, e-kreiz an noz, gant aon rak ar bleiz? Ha goulskoude, hirio n'eus bleiz ebet ken en hor Bro, c'houi oar!

Met gwechall pa 'z oa koajou bras, ez oa ivez

kalz bleizi, hag ar re-man a zo gwall ganfarted pa vez goulo o c'hof! Selaouit kentoc'h.

Laouig an Tarz a oa piler gwez dre vicher. O chom edo, gant e wræg Marijanig Fri-Bras, e-kreiz eur c'hoad. Eno o doa savet eul lochennig zister, hag e vevent enni eürus ha dizoursi, evel gwir gristenien.

Laouig a guitae bep mintin e di, hag e vouc'hal vras gantan, war e skoaz, ez ae d'e labour. Marijanig a jome da labourat war-dro an ti.

Peurvuia, Laouig a deue d'ar gêr araok an noz, rak kalz bleizi bras ha drouk a oa er c'hoad. Laouig a oa dispont, met evelato ne blije lamm d'ezan digouezout gant ar ganfarted-se e-kreiz an noz.

Pa deue an abardaez, Laouig a gloze mat dor e di, gant aon rak ar bleizi. Ar re-man, p'o deveze naon a rae cholori tro-war dro; e-kreiz trouz an avel e vezent klevet o yudal, o lammet ouz an nor hag ouz ar prenestr.

E-touez ar bern bleizi a rede er c'hoad, unan, anavezet mat dreist gant Laouig, a oa brasoc'h, gwasoc'h, hag hardisoc'h eget ar re-all. Meur-a-wech, endra ma skoe gant e vouc'hal war gwriziou ar gwez bras, en doa e welet o rodal en dro d'ezan, hag e zaoulagad leun a dan, en eur c'hrognal, e tiskoueze da Laou e skiilfou lemm hag hirr, evel dent eun heskenn. En abeg da ze, e voe hanvet *Skilfeg*.

Eur bloavez, e-kreiz eur goanv kriz-meurbet, ar bleizi a oa deuet da veza gwasoc'h hag hardisoc'h eget kustum. An douar a jomas kaledet gant ar skorn ha goloet gant eur gwiskamant arc'h teo epad ouspenn eur miz. Ar bleizi hed an amzer-

se ne gavent ket kalz a dra da garga o c'hof, ar pezh a rae d'ezo beza ken drouk. Muioc'h eget bis-koaz, Laouig a daole evez. Epad an deiz zoken, e veze, gwelet ar bleizi, Skilfeg dreist-holl, o ro-dal en dro d'an ti.

Awechou, pa n'helle ket labourat, Laou a rae pennadou ged, a-drenv dor e lochenn, a leze dam-zigor, d'ober d'ar bleizi tostaat. Laouig a lavare: « Ma c'hellan laza unan e stagin e groc'hen ouz eur peul da sponta ar re-all. » Met, siouaz! N'hellas terri e benn ouz hini.

Eun dervez diouz an noz edo Laouig ouz an daol, o chacha war e gorn; ar goulou a yoa dija war-elum. War an oaled, e-kreiz eun tan skedus, ar zoubenn a verve.

Marijanig a deue en ti gant eur vriad keuneud. O veza m'oa re garget, n'hellas ket serri an nor war he-lerc'h.

Edo digouezet war an oaled, pa glevas eun tam-mig trouz; distrei a reas da zellout, ha petra 'we-las?... Va Doue! eur mell bleiz a oa eno, prest d'he lonka! Skilfeg, ar bleiz koz a oa dirazi.

« Va bouc'hal, a hopas Laou, va bouc'hal ! » E vouc'hal, siouaz! n'edo ket eno.

Marijanig penn-follet, a oa en em dennet e-korn an oaled, tost d'an tan. Skilfeg avât, ne grede ket tostaat outi, gant aon moarvat, da veza rostet ; evelato e chome eno da zellout outi, e c'henou ken digor hag eur forn.

Laouig en e-zav war an daol ne ouie ket petra d'ober.

En eun taol, e teuas eur zonj dispar en e spe-red: Marijanig, emezan, en eur ziskouez d'ezi ar pod soubenn ha genou ar bleiz, stank d'ezan e forn-ta! »

Marijan, hep marc'hata, a dapas diskouarn ar pod, ha: plaouf... f... f...! Setu ar zoubenn domm a-bez e genou Skilfeg.

Me lavar deoc'h en taol-man e voe karget mat e gof da Skilfeg Serri a reas e c'henou ken buhan ha ma kouezas ar zoubenn vero e-barz; eul lamm a reas war a-drenv ken a gouezas war greiz e gein, ha yao ac'hano evel eul luc'hedenn en eur yudal gwasoc'h eget holl diaoulou an ifern.

Skilfeg, ar bleiz koz a oa dirazi

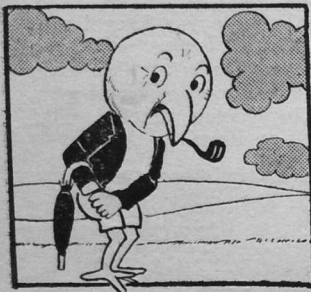
« Ac'hanta Marijanig! en taol-man avat hoc'h eus dizonet ar bleiz-koz ! N'eo ket gant ar riou emichans eo ec'h en em glemmo breman! »

Ar gentel a dalvezas da Skilfeg; diwar neuze, roud ebet ne veze gwelet anezan war-dro al lo-chenn. Petra oa deuet da veza? Gwelet a raimp er miz da zont...

(Da gendere'hel).

Feiz ha! Breiz ar Vugale vihan

— Penaos em oa gellet, heb alumetez, lakat tan war va c'horniad butun.
Poufer.

1. — Ya! gwir eo! Selaouit. Eun dervez em oa ankouna-c'haet, er gê, va boest alumetez... hep tan, e c'hellit kredi, n'oa ket evit butuni. Dich. ns!

2. — Brao e oa an amzer, met arnev a deuas; ar glao a en em lakeas da goueza hag ar gurun da strakal gwasoc'h eget biskoaz! Pebez dichans!

3. — Buan d'ar gêr, emoun-me; met, siouaz: LZZZ... eul luc'hedenn a lugernas a-us va c'horn-butun; strafuilhet e voen gand ar sklerijenn. Dichans! dichans, dichans!

4. — Met bennoz eo em oa da lavaret da Zoue, rak al luc'hedenn he cevoa laket an tan da gregi em butun ha se'u penaos, bugaligou, em oa gellet, hep alumetez, ober va c'horniad-butun.

Ar Brezoneg dre daolennou

« C'est un devoir plus pressant que jamais, pour les maîtres et les maîtresses de nos écoles catholiques bretonnes de défendre et de cultiver la langue nationale, de la faire étudier, de la remettre à l'honneur. L'âme de la race y est intéressée. »
MGR DUPARC.

Encouragés par le succès obtenu l'an dernier, nous sommes heureux de poursuivre nos cours d'ar Brezoneg dre daolennou.

Le Breton par l'image... Cette méthode nouvelle, facile et agréable est à la portée de tous nos enfants pour apprendre leur langue, dont ils ignorent l'orthographe.

D'après quelques bonnes critiques de maîtres et maîtresses d'école, nous avons apporté à notre règlement quelques légères modifications.

I. Cours Élémentaire (Kevrennad A). — L'Elève devra choisir 1 des 3 tableaux présentés, en apprendre le vocabulaire, et en faire la description en Breton.

II. Cours Moyen (Kevrennad B). — L'Elève devra choisir 2 tableaux, en apprendre le vocabulaire et en faire la description en Breton.

III. Cours supérieur (Kevrennad C). — L'Elève devra prendre les 3 tableaux, en apprendre le vocabulaire, et en faire la description en Breton.

Chaque tableau sera noté sur 10.

AVIS. 1°. — Seuls, seront admis les devoirs accompagnés du bon mensuel se trouvant au bas du vocabulaire.

2°. — Pour les frais, prière de joindre 1 franc, en timbres, PAR PAQUET de devoirs.

3°. — Les devoirs devront être remis avant la fin du mois, à M. LE CHANOINE GRILL, inspecteur de l'Enseignement libre, impasse de l'Odet, Quimper.

4°. — A la fin du trimestre de magnifiques récompenses seront distribuées aux enfants, qui auront suivi régulièrement les cours d'octobre, novembre et décembre.

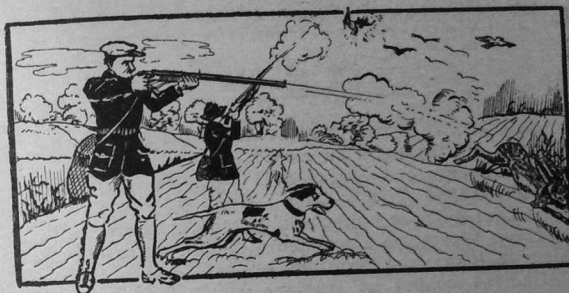
VOCABULAIRE

1. — L'automne : *an diskar-amzer*. — La chasse : *ar chase*. — Chasseur : *chaseour*; pluriel : *chaseourien*. — Chien : *ki*; pluriel : *chas*. — Lapin : *koulin*; pluriel : *Koulined*. — Lièvre : *gad*; pl. *gedon*. — Fusil : *fuzul*; plu. *fuzuliou*. — Coup de fusil : *tenn-fuzul*. — Pigeon : *Koulm*; pl. *Koulmed* ou *Dube*; pl. *dubeed*. — Courir : *redék*. — Chasser : *chaseal*. — Tirer : *tenna*. — Tuer : *laza*.

2. — La veillée : *an nozveziad*. — Le foyer : *an oaled*. — La cheminée : *ar chiminal*. — Le feu : *an tan*. — Les flammes : *flammou-tan*. — Le père : *an tad*. — La mère : *ar vamm*. — Le grand-père : *an tad-koz*. — Le frère : *ar breur*. — La sœur : *ar c'hoar*. — Le domestique : *ar mevel*. — Le chat : *ar c'haz*. — La lampe : *ar c'hleuzeur*. — La laine : *ar gloan*. — L'aiguille : *an nadoz*. — Les cartes : *kartou*. — Jouer aux cartes : *c'hoari kartou*. — Coudre : *gwriat*. — fil : *neud*. — Lire : *lenn*. — Un livre : *eul leor*. — Raconter : *konta*. — Conte : *marvailh*; pl. *marvailhou*.

3. — Champ : *Park*; pl. *parkou* ou *parkeier*. — Pommes de terre : *avalou-douar*. — Brouette : *karigell*. — Sac : *sac'h*; pl. *seheier*. — Fourche : *forc'h*; pl. *ferc'hier*. — Panier : *paner*. — Arrachage : *tennadeg*. — Midi : *kreisteiz*. — L'église : *an iliz*. — L'angelus : *an angelus*. — Prier : *pedi*. — Prière *pedenn*; pl. *pedennou*.

« BON » — Ar Brezoneg † † †
Here 1933 † † † dre daolennou

BUGALE BREIZ.

Setu lennet ganeoc'h niverenn genta ho *Feiz ha Breiz*... Ha plijout a ra d'eoc'h?

Fizians am eus e respontot holl: *Ya, plijout a ra d'eomp!*

Lennet ho peus buhez unan eus Sent Breiz: *Sant Melar*; lennet ho peus kentel genta ar c'hatekiz dre daolennou: *Krouidigez ar bed!*...

Skrivet eo bet an traou-ze *evidoc'h-c'houi*, evit ma viot *kristenien vat*, evid ma chomo beo atao ar feiz en ho kalon.

Lennet ho peus ivez kentel genta *Istor Breiz*... Gwelet ho peus gant kalz a blijadur skeudennou ar Roue brudet Arzur hag e varz Marzin o telen-na war e delenn, treset *ken kaer gant hor mignon mat Xavier de Langlais*.

Dalc'hit sonj, bugale, eus ar pezh ho peus lennet gand evez war an teir bajenn-ze...

Rak, skrivet eo an *Istor-ze*, evit diskleria d'eoc'h, bep, miz, buhez hon Breiz, ha p'hen anavezot, her c'harot, a greiz ho kalon.

N'eo ket a-walc'h lenn!... Deskit ivez hon *Istor Breiz*...

Gwelet ho peus c'hoaz kenstrivadeg ar Brezoneg dre daolennou... Ezomm ho peus da zeski ar brezoneg, kaera tenzor hor gouenn, ene Breiz, banniel beo hor Bro-ni; daoust peger gwasket eo bet hag eo c'hoaz, e vev hag e vevo da virviken keit ha ma 'z ay ar bed en dro.

Ober a rit, bep miz, *hep mez ebet, deveriou ar brezoneg dre daolennou*.

War raok eta, bugale Breiz, war Roudou hon Tadou, ha ra gouezo warnoc'h bennoz an Aotrou Doue ha bennoz Sent Breiz.

En ho pedennou, goulennit ma vo salvet hor Bro muia karet.
Herri C.

Kuzulioù

ar

Medisin

Ar flemmou

— Skrabat res da vihana Paol?

— Petra ran 'ta Aotrou! flemmet oun bet gant eur ge-lienen lous bennak, hag em eus debron.

— Deus aman ma sellin ous da zourn ha ma lakin lou-zou outan, rak n'oun mui gouest da lenn na da studia ganez!

Gwaska rankan war da zourn, da genta, da denna ma rafes da unan, e c'hellfes paka gwasoc'h: da ivinou n'int ket net, hag hanter-amzer, ar goriou, biskoulou hag all, a zav diwar eur giniadenn pe eur c'hlaenn ez eus bet prederiet outo gant traou lous; spilhou, nadoziou pe zoken ivinou evit zoube da zourn ennan; araok warc'hoas e vezi pare.

Laka kement-ma war « Feiz ha Breiz »:

« Pa vezer flemmet gant kinnid gwenan, gwesped hag
« all, e c'heller ive gwalc'hi gant gwin-êgr, gant deliou òn
« drailhet.

« Ober e c'heller ive gwin-êgr skaô; chom a ra mat eur
« pennad brao hag her c'hever, goudeze, pa vez ezomm;
« setu penaoz e reer: en eun hanter-litred gwin-êgr e tao-
« ler eun dournad bleun-skaô, hag o lezel a reer evelse eiz
« dervez araok o zila.

« A-wechou e lakeer eol da zibri, pe c'hoas pelestrou
« graet gant minving bara ha laez.

— Evelato, Aotrou, c'houi a zo desket, da veza eun den
« dister! ma talc'hfen sonj anezo holl eo!

PAOL AR RIOUALLON.

Respontchou Divinadennou

Gouere ~ Eost ~ Gwengolo

I. — MIZ GOUERE.

1. — Ar roched.
2. — Eur vantailh.
3. — En ostaliri.
4. — An trede pirc'hirin a zo en tu kleiz d'an daolenn, nemed emañ e benn d'an traon.
5. — En tu kleiz d'an daolenn, emañ an den santel Yvon Nikolazig, e benn d'an traon.

II. — MIZ EOST.

1. — A luc'hedenn hag ar gurun.
2. — An tachou.
3. — Lagad Doue, mouez ar gonsians ha taol ar maro.
4. — Bleun Brug.
5. — Etre diouhar ar brezelour emañ an enebour.

III. — MIZ GWENGOLO.

1. — **L O D E N**
O L I V
D I R
E V
N
2. — Azen, neza.
3. — An avel.
4. — A-drenv kein ar soñer kleiz emañ ar vombar.
5. — Penn ar vigouden gleiz eo a ra penn unan eus ar wazed; tavanher ar vigouden zehou eo a ra penn ar gwaz all.

= Hanoiou ar c'hounideien =

O DEUS RESPONTET MAT DA 13 WAR 15.

1. — Loeiz ar Floc'h, Plomeur.
2. — Y. F. Guennegan, Kernonen, Sant-Nouga.

O DEUS RESPONTET MAT DA 12 WAR 15

1. — Yann Falc'hun, Enez-Vras, Bourc'h-Wenn.
2. — Yann Goïc, Kerlero'h, Ploneour-Lanvern.
3. — Mari F. Lars, Prat-Loas, Plouzane.
4. August Leon, Plougerne.
5. — Y. V. Normand, Kerdro, Sant-Thegonneg.
6. — Y. L. Philippot, Penn-ar-C'hoat, Plouzane.
7. — M. Polard, Keradraon, Plouzane.
8. — Mari Rosec, skolaj Lesneven.
9. — Gouesnou Segalen, Keroaziou, Bourc'h-Wenn.
10. — Soaz ar Zégalen, Gourin-Gouesnou.

O DEUS RESPONTET MAT DA 11 WAR 15

1. — Tanguy Creignou, Kleder.
2. — Teresa Fave, Verjez, ar Folgoat.
3. — Fransez Leon, Plougerne.

O DEUS RESPONTET MAT DA 10 WAR 15

1. — Mari Cabioc'h, Vourn, Kleder.
2. — August Goaréguer, Crec'h a Neven, Louargat. (Côtes-du-Nord).
3. — Suzanna Simon, Gare Berven, Guitvede.

Divinadennou

● miz Here ●

1. — Petra eo an dra talvoudus a c'hell an den en ober gant netra?

(Degaset gant Leon Auguste, Plougerne).

2. — N'he deus troad ebet ha redek a ra evel eun diaoul. Prou eo?...

3. — Me 'm eus eul lisel wenn
A c'holofe Paris ac'haleñ
Ha n'hell golo eur feunteun.

(Degaset gant J.-L. Philippet, Prouzané).

4. — Loeiz a ya d'ar skol;
met n'eman ket e-unan, daou
gamarad all a zo gantan
c'hoaz. — E pelec'h emaint?

(Koañjou kizellet gant Ronan Pleiber-Krist).

Arabad degas ar responchou ken na vezo moulet divinaden-
nou an tri miz.

5. — Mamm-Koulin:
— Chom er ger va mabig,
rak gwelet em eus eur cha-
seour o redek dre ar c'hoad.
— E pelec'h eman?...

“ HO TY ” L. LE BIAN

5 et 7, Rue Jean-Jaurès - - BREST
19 et 25, Place de la Liberté

AR GWELLA ARREBEURI (MEUBL)
HA DEFOTACHOU TIEGEZ

AR MUIA CHOAZ
AR PRIZIOU IZELLA

— Ty burzudus an holl Vretoned —

YEG'HED ar VUGALE

Ar « SIROP FERET » a-enep an Doken

Graet gant louzaouennou hag a gaver er mor, ar sirop-man a ro nez hag a yac'ha ar gwad. Ouspenn m'en deus eur viaz eus ar re wella, louzou all ebet ne ro kement a nerz d'ar vugale hag hen.

« Ramplasi a c'hell ervat an emulsionou, an eol-moru, ar sirop Portal, ar sirop Raifort iodé, hag all... » Ar vertuz en deus da yac'haat ar gwad, ouspenn ar vertuz da zigas an nerz d'an izili, a zo penn-abeg ma n'her roer morse en aner d'ar vugale taget gant an doken, an trousklennou leaz, ar werbl, an doureier fall, droug-ar-roue, hag ar zempladurez a deu warlerc'h ar ruzel hag an dreo, etc.

En vente dans toutes les pharmacies.
Dépôt principal : GRANDE PHARMACIE DU PROGRÈS,
2, rue de Paris (au-dessus de l'Octroi), Brest.

Brest, moulerez, ru ar C'hastell, 4. Ar Merour : F. GEORGELIN.

Eun hano hebken ↑

EUN TI HEPKEN :

TI-GLAS

PLACE THIERS - MONTROULEZ

LUNEDOU a bep seurd
evit an holl

*Eun dibab eus an traou gwella
evit ar-re vouzar.*

PHOTO

Appareils, Plaques, Pellicules
de toutes marques.

● POITEL - Ti-glas - Ti a fijians ●

Leoriou keltiek-brezonek

Da 1^a Levriou ha skeu-
dennou war hor Breiz.
Da 2^a Leoriou diaes da
gaout, re goz ha re nevez.
Roll an holl leoriou-se a
vez kaset, d'an hini a gar;
n'eus nemet her goulenn
ouz: **M. Le Dault, libraire,**
Quimper.

de la QUALITÉ
tout simplement

le Vin des Connaisseurs

*Recherchez-vous
le Café à primes?*
achetez
le CAFÉ du JOUR
il vous plaira!

le sac de 250 gr.
5.85
avec un Bon-Prime

ORNEMENTS D'ÉGLISE
ARGENTURE :: DORURE :: NICKELAGE
ORFÈVRENERIE - TOUS BRONZES - LUMINAIRES

Paul PERROT

Atelier et Bureau : 21, Rue de la République - BREST

Daou leor nevez war an Tad Maner

Unan brezonek:

Buhez an Tad Julian Maner

jesuist, misioner Breiz, 1606-1683, skeudennet gant L. ar Guennec, savet gand an A. Uguen person Plougastel ha moulet e ti Chaudourne, 15, rue Marchande, Le Mans.

Unan gallek:

Un grand missionnaire breton

le Vénérable Père Maunoir. Préface de Charles Le Goffic, de l'Académie Française.

Al leor-man a zo savet gand an dimezell Martha ar Bern, eus a Gemperle ha bet moulet gand an A. Francis Simon, Roazon.

N'ouzomp ket priz al leoriou nevez-se; o goulenn a c'heller ouz an dimezell Pauline Torcol, 11, rue Algésiras, Brest.

La Vie du P. ABGRALL

An A. Pérennes, person hospital Kemper, hag a zo bet roet d'ezan, en deiziou-man, gand ar C'houarnamant, metalenn a enor an « assistance publique » evid ar boan a gemer gand ar re glanv a zo fiziet ennan, a labour ivez, a-zevri, war buhez vras an Tad Abgrall.

Al leor, — hag a vezo eul leor teo, — a vezo peurvoulet er miz-man hag e gwerz er miz a zeu.

Ar re a venn eta her prena a-raok ma vezo e stal al leorierien a zo mall d'ezo degas o hano da Rener *Feiz ha Breiz*, Scrignac (Finistère). D'an 20 eus ar miz-man e vezo klozet da vat ar rakprenadenn.

An Tad Abgrall eo skouer ar visionerien ha skouer ar Vretoned a rank tec'het diouz o bro: ar pezh ma oa e Lambaol hag e Kemperle eo bet atao edoug e vuhez, da lavaret eo eur breizad penn-kil-ha-troad.